Emanet Huzurevi II
Mektuplaşmalar Devam Ediyor

CEVAT ÇAPAN

Sevgili Kardeşim Mücahit,

Tam senin davetini bahçedeki tavla partimize başlamadan İdris'e söyleyecektim ki, o benden önce davranıp, "Biliyor musun, dün buraya dönerken bizim Ruhdeşen Ziya'nın evinde 'İsmiyle Müsemma' adını taktığımız Kadir Bilen kollarını açıp boynuma sarılmaz mı? Dağınık saçlarını, uzamış sakalını göstererek, 'Artık tıraş olmak günü gelmişse zamandan, bir gazel atarak kendimi İdris'in usturasına teslim etmem gerekir heman,' diyerek bir pişekâr temennahı çaktı. Ben de bir anlık şaşkınlığımdan sıyrılıp muhabbetle ona sarıldım, 'Ben de kaç zamandır seni düşünüyordum,' dedim. 'Keşke yeniden buluşabilsek de eski arkadaşlardan sağ kalanlarla onların başlarından geçen acıklı-gülünç maceralarını dinlesek.' Bu önerimi sevinçle kabul ettiği için ben de kendisine hane-i gamkinemiz olan huzurevimizin adresini verip saçını sakalını insan arasına çıkacak hâle getirdim. Birkaç gün içinde kapımızda belirirse, sakın şaşırma." Nitekim üç gün geçmeden bizimki elinde defterlerle dolu kabarık bir çantayla soluk soluğa bizim huzurevinin bahçesinde belirdi. Tabii hemen sarılıp öpüştük. Heyecandan dili tutulmuş gibiydi. Koluna girip onu ağacın altındaki hasır koltuklardan birine oturttum. Bıraksam hemen çantasındaki defterlerden birini çıkarıp okumaya başlayacaktı. Bereket İdris içerden bir bardak soğuk suyla az şekerli kahveyi önündeki sehpaya koyunca, kahramanımız derin bir nefes aldı, "Bak Niyaziciğim," dedi, "Eski günleri, eski arkadaşları o kadar özlemişim ki, başımdan geçen çoğunuza belki de saçma sapan gelecek olayları neresinden başlayıp nasıl anlatacağımı bilemiyorum. En iyisi, eğer bir araya gelebilirsek, sizler merak ettiğiniz konuları sorarak bana yol gösterirsiniz." Böylece anlaştık, ama o gene kendini tutamadı, yedek subaylıktan sonra, iflah olmaz merakı yüzünden bir belgesel film ekibiyle Anadolu'daki antik tiyatrolarla ilgili nasıl bir çekim yolculuğuna çıktığını tatlı tatlı anlatmaya başladı. Aralarında birtakım profesyonel oyuncular, daha çok da üniversite öğrencilerinden oluşan on on beş kişilik bu grupla ve cömert bir bankanın sağladığı ödenekle bu hayırlı işe Side'den başlamışlar. Daha sonra Aspendos, Perge ve Akdeniz'le Ege bölgelerindeki Açıkhava tiyatrolarını Bergama'ya kadar tarayıp çekmişler. Oralar-

daki arkeologlar, yerli yabancı turistlerle görüşmüşler. Halikarnas Balıkçısı'nın, Azra Erhat'ın kitaplarından esinlenip ilgilerini canlı tutarken bir yandan da bu tiyatrolarda Aiskilos'dan, Sophokles'ten Euripides'ten çevrilen oyunlardan sahneler canlandırmışlar. Anlattığına göre bu tiyatroların bazılarında yaz aylarında yerel ve uluslararası şenlikler de düzenleniyormuş. Bütün bu yaşadıklarından sonra bizimki hızını alamamış, ben niye Anadolu'daki, hatta Trakya'daki tarihi eserlerle, ören yerleriyle ilgili bir belgesel yapmayayım diye ciddi ciddi düşünmeye başlamış. Derken rehberlik yapan bir arkadaşının önerisiyle İstanbul'a gelen turistlerin en beğendiği rehberlerinden biri olmuş. Limasollu Naci'nin yöntemiyle öğrendiği İngilizcesi, Linguofon'la öğrendiği yarım yamalak Fransızcası bu başarısının sırrıymış meğer. Bıraksam daha sonra çeşitli dershanelerde İngilizce öğretmenliğini ballandıra ballandıra anlatmayı sürdürecek, üniversitede doktora yapmasını kendisini kıskanan acımasız akademiklerin nasıl engellediklerini anlatacak. Allahtan bizim İdris benden önce davranıp, "Yeter Hazret, yeter! Tıraşı keselim artık," diye gürledi de delifişek arkadaşımızı susturabildik. Bu arada Necmiye Abla da hepimize birer bardak soğuk limonata getirmez mi! Bizimki yelkenleri iyice indirdi. Şimdi benim önerim, sence bir sakınca yoksa, biz İdris'le Kadir Bilen'i alıp haftaya sana gelelim. Hatta Ruhdeşen Ziya'yı çağıralım bu alicengiz buluşmaya. O da Kadir Bilen gibi bir hazinenin sağlayacağı malzemeden yola çıkarak yıllardır aşinası olduğu insanın bilinçaltı dünyasını, onun gündelik hayatının psikopatolojisini, âkil insanların uygarlığın günümüzdeki durumundan duydukları hoşnutsuzluğu gülümseyerek bize anlatsın. Biliyor musun, biz bugün dünyadan elini eteğini çekmiş birer münzevi gibi yaşıyor olsak bile, bir araya gelip konuşmaya başladığımızda, önümüzde gelecekle ilgili yepyeni ufuklar açılacakmış gibi sapık bir iyimserlik içinde olduğumu düşünmekten kendimi alamıyorum. Senden olumsuz bir cevap gelmezse, Berber İdris, ben, Kadir Bilen ve Ruhdeşen Ziya senin çamlar altındaki bağ evini şeneltmeye geliyoruz. Hazır ol!

Yakında görüşmek dileğiyle gözlerinden öperim.

Niyazi

Sevgili Niyazi,

Böyle baştan çıkarıcı bir öneriye olumsuz bir karşılık vermek ne mümkün! Gelin, lütfen en kısa zamanda gelin. Tövbe etmiş olsanız da, bin kere dönmüş olsanız da tövbenizden gelin.

Kadir Bilen'le ilgili anlattıkların bana neler hatırlattı neler! Bilirsin, o Tanpınar'ın *Huzur* romanını okuduktan sonra bayağı bir Ahmet Hamdi takıntısı yaşamıştı. Onun yazdığı her şeyi okur, bize de anlatırdı. Antik tiyatrolarla ilgili belgesel macerasından sonra, eminim *Beş Şehir*'le ilgili bir belgesel yapma hayali de

kurmuştur. Gene biliyorsun onun o yıllardaki asıl derdi *Huzur*'daki Nuran gibi bir sevgili bulmaktı. Gerçi biz de öyle bir sevgili bulmayı hayal etmiyor değildik. Belki de o üniversitedeki öğrencilik yıllarımızda kız arkadaşlarımızla sanat tarihi bölümünün düzenlediği gezilere katılıp Bursa'ya, İznik'e, Edirne'ye gitmek, oradaki ve İstanbul'daki tarihsel yapıları tanımak hepimizin en vazgeçilmez eğlencesiydi. Arada Boğazı, Adaları, Şile'yi, Polonezköy'ü de ihmal etmezdik. Kızlı erkekli bu masum buluşmalar, doğayla özdeşlemeye dönüşen bu deneyimler kimilerimiz arasında birtakım gönül bağları da yaratmış, bu coşkuyla içimizden mutlu yuva kuranlar bile çıkmıştı. Seni bilmem ama ben bu konuda tam bir başarısızlığa uğramış hissediyordum kendimi. Belki de dünyayı dolaşarak bir avunma yolu bulurum diyerek sonunda savaş muhabirliği gibi belâlı ve anlamsız bir işe bulaşmam bu yüzdendir. Bu bana doğudan batıya, kuzeyden güneye dünyayı dolaşma olanağı sağlamadı değil, ama ne yalan söyleyeyim, bütün gördüğüm o savaşlarda insanlar arasındaki vahşet ve saldırganlık beni neredeyse doğduğuma pişman etti. Yalnız daha genç yaşlarımda Güney Amerika'daki gerilla savaşlarını izlerken hiç ummadığım bir mutluluk yaşadım. Şili'de rastladığım güzel bir İtalyan gazeteci kadına deli gibi âşık oldum. Babası Santiago'da İtalyan Büyükelçisiymiş. Benim Lucia de Lammermoore dediğim sevgilim de üniversiteyi orada okumuş. Babası ülkesine döndükten sonra o oralarda kalıp Arjantin'den Meksika'ya kadar o coğrafyayla içli dışlı olmuş. Güneydeki And Dağları'ndan kuzeydeki sönmüş yanardağlara uzanan ormanlarla nehirlerle zengin bir doğa, İnkalardan Azteklere büyüleyici bir uygarlık hazinesi. Melodileri ve ritimleriyle şaşırtıcı çeşitlilikte bir Latin Amerika müziği. Bütün bunlar ona öyle eşsiz bir duyarlık kazandırmış, o da bu birikimini birlikte geçirdiğimiz üç yıl boyunca benimle öyle bir cömertlikle paylaştı ki, hayatta daha önce yaşadığım her türlü olumsuzluğu unuttum. Ama birden, hiç beklemediğim bir anda, nice badireden sonra kavuştuğum bu cennet yok olup gitti. Sevgilim ardında hiç iz bırakmadan kayıplara karışmıştı. Onu nerede arayacağımı, nasıl bulacağımı bilemiyordum. Yapayalnız kalmıştım.

Belki de bu yüzden senin mektubunda yazdığın gibi yalnızlığın dolambaçlarında şaşkın şaşkın dolanıp duruyordum. Ben kimim, anam babam nasıl insanlardı diye kendime sormak hiç aklıma gelmiyordu. Senin paylaşılmaz dediğin yalnızlığımı karşıma çıkan bir Kızılderili'yle, bir Eskimo'yla, masallardan aklımda kalan bir dervişle ya da Orta Çağ'dan bir keşişle kolayca paylaşabilirdim. Belki de gene bu yüzden bir süre Rufailerle, Hurufilerle, her türden Budistlerle de ilgilendim. Başka bir oyalanma çaresi olarak dünyanın başka yerlerindeki savaşları izlemeyi sürdürdüm. Sonunda anadilimle konuşabileceğim insanlar olmadan bu işin içinden çıkamayacağımı anladım. Her şeyi bırakıp baba evine, daha doğrusu dedemden kalma bağ evine döndüm. Tam o sırada senin mektubun bir ilâç gibi geldi.

Şimdi ne yapacağımı az çok biliyorum. Siz gelince, önce çamların, zeytinlerin altına bir güzel yayılırız. Kadir Bilen'in çantasındaki şişkin dosyalarını okuması işini Ruhdeşen Ziya'nın sorumluluğuna bırakırız. Aç susuz kalacağız diye sakın kaygılanmayın. Buraya iki adımlık kasabadaki Adil Usta'nın mutfağından bu yörenin en nefis yemekleriyle mezeleri emrinizde olacaktır. Ama unutma ki, Kadir'in gösterişli maceralarını dinleme dışında seninle baş başa konuşmamız gereken çok önemli konular var. Örneğin nasıl bir dünyada, nasıl bir toplumda yaşıyoruz? Biz buralarda yokken bizim kuşaktan yüzlerce insen neler yaşadı? O yıllarda haksız yere hapiste yakan, işkence gören, hatta idam edilenlerin hesabını soranlar oldu mu? Biliyorum şimdi "durup dururken nereden çıkardın bu papaz gibi konuşmayı" diye beni azarlayacaksın. Ama insan bazı şeyleri sormadan edemiyor. Hem sen değil miydin bazen gördüğün korkunç rüyalar yüzünden sıçrayarak uyandığını söyleyen? Unutma, çoğumuz öyle bir karabasan dünyasında yaşıyoruz.

Bereket sağ kalan arkadaşlar arasında birtakım militan iyimserler var. Onlar her fırsatta sırtımızı sıvazlıyor, bize dayanma gücü veriyorlar. Umarım tasarladığımız bu masum buluşmalar bizdeki bu dayanışma ve direnme gücünü daha da pekiştirir. Siz gelince, bu konularda konuşmayı sürdürürüz. Şimdilik burada kesiyorum. Gelmenizi sabırsızlıkla bekliyorum.

Çok sevgiler,

Mücahit